

Bacheloroppgave

ADM650 Jus og administrasjon

Hvilke konsekvenser har arbeidsmigranter og bedrifter på Vestlandet som er innvevd i ett globalt arbeidsmarked fått under Korona?

Sunniva Rakvåg

Totalt antall sider inkludert forsiden: 31

Molde, 20.05.2021

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i URKUND, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Dag Erik Berg

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 20.05.2021

Antall ord: 7893

Forord

Dette er bacheloroppgave som blir skrevet som avsluttende oppgave på kurset jus og administrasjon ved høghskolen i Molde. Temaet var i grunn noe helt annet, men etter samtale med min veileder kom jeg frem til dette temaet som virket spennende og som jeg tidligere ikke hadde gjort meg opp en mening om. Temaet var noe jeg kunne tenke meg å få mer kunnskap om og få forståelse om akkurat dette i en unik situasjon. Det å skrive bachelor i denne unike situasjonen har vært krevende da det kommer ny informasjon hele tiden og man står midt oppi selve tematikkens tid, men det har vært en veldig spennende og oppgaven berører så utrolig mange og blir bare mer aktuell for hver dag.

Jeg vil takke veilederen min Dag Erik Berg for mange gode samtaler og at han har pushet meg når jeg virkelig har trengt det. Han har vært en utrolig god ressurs og jeg hadde ikke skrevet akkurat denne oppgaven hadde det ikke vært for hans ideer og kunnskap.

Sunniva Rakvåg

16.05.2021

Sammendrag

I denne bacheloroppgaven ønsker jeg å finne ut hvilke konsekvenser Korona har kommet med på Vestlandet. Ved hjelp av diskursanalyse og intervju vil jeg kunne finne ut av hvilke konsekvenser en pandemi kommer med for bedrifter og arbeidsmigranter. Hvordan er identitetsfølelsen knyttet til pandemien og har vi fått en frakobling og tilbakekoblingsprosess knyttet til før og etter Koronaviruset. Det er viktig å se hvilken mening ordene som er blitt brukt mye under pandemien har fått og hvordan identitetspolitikken påvirkes.

Innhold

<u>1.0 Tema og problemstilling</u>	s1
<u>2.0 Teori</u>	s2
2.1 Sammenveving og migrasjon.....	s3
2.2 Sårbarhet og pandemi	s3
2.3 Grenser og diskriminering	s4
2.4 Frakobling/Tilbakekobling	s5
<u>3.0 Metode</u>	s6
3.1 Kvalitativ metode: fordeler og ulemper	s6
3.2 Intervju	s7
3.3 Diskursanalyse	s9
3.4 Validitet og etterprøvbarehet	s9
3.5 Forskningsetikk og kildekritikk	s10
<u>4.0 Empiri</u>	s11
4.1 Intervju med arbeidsmigrant og arbeidsgiver.....	s11
<u>5.0 Analyse og drøfting</u>	s14
5.1 Grenser, frakobling og tilbakekobling	s14
5.2 Grenser og konsekvenser på Vestlandet	s15
5.3 Grensekontroll og fordommer	s16
5.4 Arbeidsinnvandring i Norge og Vestlandet	s17
<u>6.0 Konklusjon</u>	s18
<u>7.0 Referanseliste</u>	s19

1.0 Tema og problemstilling

Den 12.mars 2020 kom regjeringen med de mest inngripende tiltakene i Norges tid siden krigen. Norge stengte ned, og både skoler, barnehager, bedrifter og kulturarrangement måtte stenge. De som kom reisende inn til Norge måtte i karantene i 14 dager. Dette skapte store konsekvenser for mange. Mange bedrifter og butikker ble stående uten kunder og ansatte på grunn av tiltakene. Målet var at en person ikke skulle smitte mer enn en person pr snitt og at helsetjenesten ikke skulle bli overbelastet. Selv om dette medførte store økonomiske kriser mente statsminister Erna Solberg at det uansett er strengt nødvendig og at konsekvensene av å ikke ha de tiltakene er langt større enn konsekvensene av tiltakene (Regjeringen.no 2020). Dette gikk hardt utover arbeidsinnvandringen, der de som skulle inn til Norge måtte sitte i karantene og mange bedrifter måtte omstille seg etter karantenerregler og tiltakene.

Snart ett år etterpå kom det enda strengere regler om innreise, natt til fredag 29.januar 2021 ble det igjen innført strengere innreiseforbud til Norge, utlendinger fra land utenfor EØS som gis oppholdstillatelse i forbindelse med arbeid eller studier, herunder sesongarbeid, og som student fikk ikke lengre adgang til Norge (Regjeringen.no 2021). Hvordan går dette utover de globaliserte bedriftene som er avhengig av utenlandsk arbeidskraft? Dette er ett tema som nesten ingen skrev om, men som likevel berører utrolig mange. Jeg kommer til å se nærmere på hva som skjer når man stenger grensene og hvilke konsekvenser det får. Eriksen skriver om penger i globalisering og hvordan penger får oss til å samhandle i ett system på tvers av landegrenser. Det er stater som blir mektige ved å skattlegge indirekte og direkte for å få inntekter inn til staten. Dette gjør at mange anonyme mennesker integreres i ett system for kjøp og salg (Eriksen, 2008:70).

Jeg har intervjuet to informanter, der den ene er arbeidsgiver for mange utenlandske arbeidere og den andre er arbeidsmigrant, dette for å få ett innblikk i hvordan de beskriver situasjonen de står i. I hovedsak har jeg benyttet meg av diskursanalyse for å analysere ord og begreper som er skrevet om arbeidsinnvandring, grenser, pandemier og diskriminering. Verden krymper og er i stadig endring. Vi har vært i en globaliserings prosess over lang tid, og på grunn av EØS avtalen kan vi også reise fritt mellom EU land for å arbeide. Dette

er ikke noe nytt, men under pandemien har det fått ett mye større søkelys.

«Hvilke konsekvenser har arbeidsmigranter og bedrifter på Vestlandet som er innvevd i ett globalt arbeidsmarked fått under Korona?» Mitt forslag til svar er følgende hypotese: Grensedstengingen har store konsekvenser for både bedriftenes evne til å få nødvendig arbeidskraft og betydelige sosiale konsekvenser for migrantene.

Bedriftene i Romsdalen er både en del av en sammenvevet økonomi og avhengig av tilgjengelig arbeidskraft, også utenfor Norges grenser. Grensedstengingen i koronatiden har også hatt konsekvenser for omdømmet og forståelse av arbeidsmigranter. Det viser at økonomi og identitet ofte henger sammen i en globalisert økonomi, og at en strengere grensepolitikk kan forsterke fordommer (Eriksen, 2008).

Temaet for denne bacheloroppgaven er arbeidsinnvandring under pandemi. Oppgaven er avgrenset til Vestlandet for at den ikke skal være for stor og fordi det er på Vestlandet det er mest arbeidsinnvandring noe jeg skal komme tilbake til senere i oppgaven.

Tidligere har det vært mer overskrifter og kommentarer på sosiale medier rundt andre type innvandrere, men under pandemien har arbeidsinnvandrerne fått søkelyset rettet mot seg. Overskrifter som «Utbrudd på verft», «importsmitte», «arbeidsinnvandrere smittet», «smitten stammer fra annet land» er hyppige. Bedrifter ser hvor avhengige man er av utenlandsk arbeidskraft og det er mange båter som skal levere som ikke får levert fisk fordi det er ikke nok arbeidskapasitet enkelte plasser på grunn av mangel på arbeidskraft. På grunn av EØS avtalen er mange bedrifter i Norge innvevd i en global økonomi og er derfor avhengige av utenlandsk arbeidskraft.

2.0 Teori

Teorien jeg har valgt er den som gir ett dypest innblikk i problemstillingen. Selv om det ikke finnes direkte teori om akkurat det problemstillingen spør om, så finnes det teorier om de sentrale begrepene og spørsmålene rundt problemstillingen som kan settes sammen for

å besvare problemstillingen best mulig. Teorien blir da å jobbe med globaliseringslitteratur og begreper i den.

2.1 Sammenveving og migrasjon

Sammenveving er ett av begrepene som har blitt brukt i selve problemstillingen og som er en nyttig teori på hvordan alt henger sammen. På grunn av EØS-avtalen har vi ett mer sammenvevd arbeidsmarked verden over. En teori som kan ses i sammenheng med sammenveving er kaosteorien om sommerfugleeffekten. Den handler om en sommerfugl som flakser med de små vingene og gjør at vinden snur og ender opp med å skape en tornado en helt annen plass. Det vil si at små endringer kan gjøre større endringer en helt annen plass og ende opp med å få store konsekvenser. Om man setter dette i sammenheng med sammenveving vil man se at verden er kompleks og at avstanden mellom årsak og virkning kan være enorm. EØS-avtalen f.eks. som er grunnprinsippene fri flyt av varer, tjenester, kapital og personer gjør at verdensmarkedet er sammenvevd. (Eriksen, 2008:91). Sammenveving er når mennesker blir tettere på tvers av landegrenser, og det skaper gjensidig avhengighet, og flere avtaler på tvers av landegrenser og samarbeid mellom ulike kulturer. (Eriksen, 2008:22). Anthony McGrew (2020:23) skriver at strekking av det sosiale, politiske og økonomiske på tvers av nasjonale grenser gjør at eventer, avgjørelser og handlinger en plass kan mulig påvirke direkte eller indirekte mennesker, samfunn og/eller land i verden. Dette er også litt det som går under sommerfugleeffekten.

2.2 sårbarhet og pandemi

Ved fri flyt av varer, tjenester, kapital og personer har man også fri flyt av pandemier, flyktninger, terrorisme og miljøproblemer. Dette fører til en sårbarhet. Vi er gjensidig avhengig av hverandre på grunn av denne frie flyten, men man får også da en gjensidig sårbarhet. Globaliseringen sprer ikke bare goder, men også ulemper og dette minner oss på hvor forskjellige våre verdier, kulturer og livsstiler kan være. Dette er også ett tegn på at hele menneskeheten har en skjebne som er vevd tett sammen (Eriksen, 2008:168). Denne sårbarheten ses nå i sammenheng med Korona og hvordan stengte grenser hindrer fri flyt av arbeidskraft fra andre land.

2.3 grenser og diskriminering

Det som har vært ett gjennomgående tema ved globale helsekriser er at mange ledere av land svarer med å stenge grensene og legger begrensninger på reiser til utlandet. Dette er det mest vedvarende og inngripende tiltaket statene har gjort. Det er ingen vitenskap på at dette er ett godt virkemiddel som faktisk fungerer, men som uansett har blitt brukt gjennomgående hver gang det har vært en pandemi. Karantene stammer fra italiensk og betyr førti dager, dette var fra byllepesten når ett skip måtte ankre offshore. Dette har blitt brukt videre under forskjellige pandemier opp gjennom årene. Det med grensekontroll har eksistert i århundre, selv om effekten av det forblir spekulativ så har man fortsatt og opprettholdt det. Refleksjonen av statenes kontroll på samfunnet ble visende nå under pandemien. De uttrykker bekymring for det som er fremmed ofte under krisetider. Det som går igjen er den gjennomgripende bruken av grensekontroll. Pandemien avslører nasjonal karakter under radikal usikkerhet. (Kenwick og Simmons, 2020:37-38).

«A remarkable 186 countries responded to COVID-19 with external border restrictions, targeting travel from an average of 163 countries. By contrast, only 127 countries have enacted social distancing provisions, and often with much weaker enforcement» (Kenwick og Simmons, 2020:41). Det er 186 land som har restriksjoner ang grensene til staten, men det er kun 127 har restriksjoner innad i landet. Vi kan egentlig si at de landene som bare har restriksjoner som er ang grensene og ikke restriksjoner innad i landet ser på andre stater som en større trussel enn ved trussel om spredning innad i landet. Dette kan selvfølgelig være på grunn av at det var i tidlig stadiet dette ble skrevet og at viruset kanskje ikke hadde kommet inn i de eventuelle statene som ikke hadde restriksjoner innad i landet.

Hannah Arendt skriver om jødene, men dette kan også tolkes helt generelt til en bestemt kultur eller befolkning som opplever diskriminering. Hun skriver om hvordan en jøde føler seg som en byråkratisk feil og han var kun en borger på grunn av ett papir. Han føler seg overflødig og uønsket, han står i veien for alle andre. «At long last, it has become clear that the "senseless freedom" of the individual merely paves the way for the senseless

suffering of his entire people. Social isolation is no longer possible. You cannot stand aloof from society, whether as a schlemihl or as a lord of dreams» (Arendt, 1944:121). Man er avhengig av samfunnet for å kunne bli akseptert og ha frihet.

Grenser er med på å skape en vi og dem følelse. Grensepolitikken er med på å minne folk på hvem de er og fortelle de utenfor grensene hvem de ikke er (Longo, 2018:11). De mørkhudet, immigranter og andre føler staten alltid følger med på de og at de følger med overalt. Fokuset på grensen har gjort at man hvisker ut sikkerhet funksjonen mellom innside og utsiden (Longo, 2018:8).

2.4 Frakobling/tilbakekobling

Frakobling og tilbakekobling henger veldig sammen og man må ha en frakobling for å kunne få en slags tilbakekobling. Frakobling er når avstand blir irrelevant eller lite viktig. I frakobling er det teknologien og økonomien som er den største drivkraften. Frakobling forbindes med modernitet, det er krymping av kloden via kommunikasjonsteknologi og transnasjonale forbindelser. Alle kjenner penger og selv om man befinner seg på ulike steder så ligger det en klargjøring på hvem man er på grunn av moderne teknologi (Eriksen 2008). Giddens definerer frakobling som det «å løfte sosiale relasjoner ut av lokale samhandlingskontekster og å rekonstruere dem i et potensielt uendelig spenn av tid og rom» (Giddens, 1990:21).

Trykt skrift og standardiserte måleenheter er viktige frakoblingsprosesser, man trenger ikke samhandle med hverandre gjennom muntlig språk, men man kan kommunisere gjennom skrift og man trenger ikke være på samme sted når man kommuniserer med hverandre (Eriksen, 2008:33). «frakobling blir alltid møtt med tilbakekobling. Jo mer abstrakt makten, kildene til personlig identitet, medieflyten og varene på markedet blir, desto større blir det opplevde behovet for å styrke og stundom gjenskape lokale grunnlag for politisk handling og personlig identitet» (Eriksen, 2008:171). Når vi har økonomi og politikk som blir mer sammenvevet møter man forskjellige kulturer og da blir ulikhetene gjort mer synlige. Man ser også at talspersoner bruker myter, kulturelle symboler og andre midler som alle har til felles i en kultur for å opprette en samhørighet og forbindelse mellom seg og gruppen den taler til, dette er ganske viktig i identitetspolitikken.

Identitetspolitikk er sterkt knyttet til tillit, trygghet, tilhørighet og sosiale bånd som ikke kan brytes, og dette er også noe som ikke kan fjernes lett (Eriksen, 2008:175).

Man øker bevisstheten om hvor forskjellige man er og man begynner å bli bevisst over hvordan man gjør ting lokalt. Spørsmålene som blir stilt fra staten i koronatiden inneholder spørsmål om identitet og etnisitet på grensene inn til landet, her er det staten som driver en form for tilbakekobling og begrensning. Staten driver ubevisst identitetspolitikk ved å stenge grenser og man begynner å analysere identitet og hvordan dette utvikler seg identitetsmessig.

3.0 Metode

3.1 Kvalitativ metode

Metoden jeg har tatt i bruk er for å belyse problemstillingen min på best mulig måte og for å få dybde i opplysningene i problemstillingen. Jeg har valgt to forskjellige tilnæringer innenfor kvalitative metode som er intervju og diskursanalyse.

Kvalitativ metode går i dybden av forskningen, man får frem det spesielle og det er preget av fleksibilitet. Man får en nærmere forståelse ved direkte kontakt med feltet og man ser fenomenet innenfra i stedet for utenfra. I kvantitativ data ser man mer utenfra og går i bredden av det som forskers på. Det vil gi en mer fjernhet og nøytralitet. Det er få frem noe felles og representative. (Dalland, 2020:55). Siden jeg vil gå i dybden av problemstillingen er ikke kvantitativ data det beste valget for å belyse problemstillingen, men heller kvalitativ tilnærming. Jeg har valgt to forskjellige metoder innen kvalitativ metode og det er intervju og diskursanalyse.

Ulempen med nettopp disse tilnærmingen er at de er ressurskrevende. Det har tatt mye tid både med intervjuene og innsamlingen av tekstene for så å analysere de. Jeg har brukt mye tid på å lese mangfoldige og komplekse tekster og på å velge ut relevant og gode kilder. Siden det er så ressurskrevende må man ofte nøye seg med få respondenter (Jacobsen,

2015:131). Siden det også er med diskursanalyse så er det ikke tid til flere enn to intervjuer. «Intervju så mange personer som det trengs for å finne ut det du trenger å vite» (Kvale og Brinkmann, 2015:148). Siden det er både en arbeidsgiver og en arbeidstaker som blir intervjuet er det akkurat den informasjonen de kan komme med jeg vil vite. Det man må ha i bakhodet er at dette er ikke en representativ tilnærming av hvordan alle arbeidsmigranter og arbeidsgivere har det. Nærheten kan bli for tett, og man kan miste kritisk refleksjon. Dette må tenkes nøye over når man skal intervju og analysere (Jacobsen, 2015:131-132). Med diskursanalyse kombinert med intervju vi få en god dybdeforståelse av problemstillingen.

3.2 Intervju

Som skrevet over så har jeg med intervjuene for å få en mer dybde og forståelse for arbeidsinnvandring. Jeg har valgt å intervju en arbeidsgiver og en arbeidsmigrant. Arbeidsgiveren har mange arbeidsmigranter arbeidende hos seg og har hatt det lenge. Intervjuet er i hovedsak for å kunne få informasjon hvordan arbeiderne blir ivaretatt, hvordan koronaen har påvirket organisasjonen, hvordan arbeidsgiver opplever arbeiderne og om arbeidsgiveren har opplevd diskriminering på vegne av sin organisasjon og/eller på vegne av arbeiderne.

Dette er ikke den mest representative metoden siden det er få respondenter, men det er ikke representativitet jeg er ute etter, men heller detaljer og dybde. Alle som har vært avhengige av arbeidskraft fra et annet land er berørt i forskjellig skala, men alle er berørt på en eller annen måte og derfor vil det være innlysende og høre dette fra noen som er midt oppi dette. Det vil gi ett detaljert innsyn i hvordan bedriftene har det og hvordan arbeidstakerne har det. Olav Dalland beskriver godt hvorfor jeg har brukt kvalitativt forskningsintervju for å belyse problemstillingen:

Det kvalitative intervju forsøker å forstå verden sett fra intervjupersonens side. Det skjer i samtale mellom to personer om et tema som opptar dem begge. Målet med samtalen er ikke å bare utveksle synspunkter om temaet, men å skape mening og forståelse som igjen fører til kunnskap. (Dalland, 2020:68)

Først ble det presentert hvem jeg er og hva jeg skrev om, all denne informasjonen ble gitt også tidligere av veilederen min som var han som fant denne personen. Jeg forklarte litt hvordan intervjuet skulle foregå og forsikret de om anonymiteten deres. Planen var å ha ett åpent intervju ansikt til ansikt hos begge respondentene, men hos den ene lot det seg ikke gjøre på grunn av Korona restriksjonene. Derfor ble det ett telefonintervju og ett intervju ansikt til ansikt. Det var mye på grunn av at det ikke skulle kunne spores tilbake til respondentene og at de skal være helt anonyme gjennom hele prosessen. Telefonintervjuet ble planlagt via samtale i telefon, der ble det avtalt en dato og klokkeslett. De svake sidene ved intervjuet som foregikk over telefon var at det er vanskeligere å etablere tillit og åpenhet og at jeg kunne ikke følge med på kroppsspråket under intervjuet. Men fordelene er at vi fikk en god flyt i samtalen og fokuserte kun på den telefonsamtalen og ikke momentene rundt. Det er også mindre grad av intervju effekten (Jacobsen, 2015:148). Vi fikk uansett til å etablere en tillit og åpenhet gjennom at vi begge var veldig interessert i problemstillingen og synes temaet er interessant. Vi hadde også en etablert tillit ved at vi kjente til noe av det samme innen samme tema fra før. Det tok litt tid å skrive ned hovedpoengene, derfor ble det litt oppstykket av og til. Jeg tok ikke opp samtalen med hensyn til anonymiteten.

Det andre intervjuet foregikk utenfor hjemmet til arbeidsmigranten. Det ble lagt mye vekt på koronatiltak slik at vi begge skulle føle oss trygge og at vi overholdt lovverket. Det uansett et intervju ansikt til ansikt, og fordelene der er at man etablerer tillit og åpenhet. Vi fikk en god flyt i samtalen og jeg kunne bedre observere og hadde mer kontroll over selve intervjusituasjonen. Selve intervju effekten ved ansikt til ansikt kan bli stor, men det var jeg bevisst over før jeg gjorde intervjuet (Jacobsen, 2015:148). Under begge intervjuene var det liten grad av strukturering, jeg hadde en intervjuguide for å holde oss innenfor temaene for å holde oss innenfor en tidsramme. Men selve intervjuene var korte og enkle. Begge fikk pratet fritt begge to under selve intervjuet. Jeg stilte kun noen oppfølgingsspørsmål for å holde samtalen i gang. Holdt oss godt innenfor temaene hele veien uten at jeg måtte styre intervjuet.

Stedene var nøye utvalgt for at det skulle være naturlig og ikke kunstig. Naturlig ble det da det ble utført hjemme hos arbeidsmigranten. Derfor ble konteksteffekten ikke falsk, men naturlig og upåvirkelig (Jacobsen, 2015:152).

3.3 Diskursanalyse

Jeg valgte diskursanalyse fordi jeg ville gå dypere inn i meningen rundt ett utvalg av avisartikler og forskningsartikler som blir knyttet til arbeidsinnvandring, spesielt under Korona. Har valgt ut Jeg vil forstå hva som egentlig menes bak det som blir skrevet, vektleggingen på forskjellige ord og uttrykk, og om dette igjen skaper en falsk virkelighet. Ord som «importsmitte», «arbeidsinnvandrere», «grenser» og «karantene» har blitt brukt mye nå under Koronaen og derfor er det viktig å se nærmere på ordene og uttrykkene og hva de kan symbolisere og hvilken virkelighet de representerer. Diskursanalyse er en god metode for å undersøke hva som ligger i forskjellige utsagn og hvilke sosiale konsekvenser diverse fremstillinger av virkeligheten de får. Diskursen i seg selv utgjør en virkelighet, og derfor er det den så må analyseres. Det man er ute etter når man analyserer diskurser er å undersøke hvorfor noen utsagn er blitt akseptert som naturlig og blitt en sannhet. Diskursanalyse kan ses som en jakt for å forstå hvorfor vi tenker slik vi gjør og hva det innebærer.

Det som gjør det vanskelig å arbeide med diskurs er at man selv er den som skal tolke og forske på diskurser og det kan være at den kunnskapen man har fra før kan overskygge analysen. (Jørgensen & Phillips, 1999:31). Jeg har ikke hatt så mye med arbeidsinnvandring å gjøre og hadde ikke dannet meg noe særlig bilde av hva det innebærer før jeg begynte å forske på dette. Men diskursanalyse er det jeg som tolker og min mening som kommer frem i diskursen, derfor er det også ikke en sannhet det jeg har tolket, men det som er med diskurs er at det finnes ingen sannhet. Personer tar for gitt at ord og uttrykk ikke er sanne, de blir brukt så ofte i forskjellige sammenhenger at personer tolker ordene som en sannhet og ikke at de bare symboliserer en sannhet. «Personer forstås som isolerende informasjonsbearbeidere, som gjennom bruk av kognitive prosesser iakttar verden og dermed akkumulerer vitenstrukturer og erfaringer, som styrer deres antagelser om verden» (Jørgensen og Phillips, 1999:107).

3.4 Validitet og etterprøvbarehet

Når man skriver diskursanalyse kommer man ikke med ny kunnskap, men man kommer med en bredere kunnskap om det som skrives om. Fruktbarheten i analysen kan man si er den som avgjør mye av hvor gyldig den er. Hvordan den kan skape nye forklaringer og

hvordan sammenhengen er. (Jørgensen og Phillips, 1999:133). Validiteten i min egen rolle som forsker ligger i analysen og hvordan jeg har analysert diskursene. Det er min virkelighetskonstruksjon og funnene mine som ligger til grunn for hele analysen. Det er vanskelig å si noe om hvordan min versjon er bedre enn noen andres versjon, derfor er det bedre å se på selve teksten, hvordan jeg har begrunnet mine valg og forskningen i seg selv. (Jørgensen og Phillips, 1999:120-121).

Når det kommer til intervjuene så har ikke de forutsetninger for å skape statistisk representativitet på grunn av få respondenter, men det er heller ikke målet. Det å skape en representativ gyldighet er det ikke muligheter til i kraft av intervjuer. Det er dybdeforståelse av de aktuelle problemene jeg forsøker å hente frem. Det er viktig å huske at siden det er få respondenter så vil ikke dette være generaliserende for resten av arbeidsmigranter og arbeidsgivere i resten av landet. Det er to respondenter fra to forskjellige organisasjoner, men begge innehar en nøkkelposisjon der man kan belyse problemstillingen både fra en arbeidsmigrant sin posisjon og en arbeidsgiver. Gangen i selve undersøkelsen er til å stole på, det er ikke gitt ledende spørsmål, den er troverdig og pålitelig gjennomført. Alle undersøkelser vil ha svakheter, og denne undersøkelsen er at den ikke er representativ, men informativ. Generelt kan vi si at selve gyldigheten i oppgaven er at man får svar på de spørsmålene som blir stilt, og det får vi (Jacobsen, 2015:17).

3.5 Forskningsetikk og kildekritikk

Når jeg skulle velge ut respondenter til intervjuet gjorde jeg en nøye vurdering på hvem som inneha en god kompetanse på akkurat det som undersøkes. De begge ville gjerne delta og dette selvfølgelig frivillig. De begge var kompetente til at de hadde evne til å vurdere fordeler og ulemper med deltakelsen. De fikk begge god informasjon om hva intervjuet skulle gå ut på og hva informasjonen skulle brukes til. I begynnelsen av intervjuene gjorde de klart uttrykk om at de forsto hva dette skulle gå ut på og hvordan dataene skulle brukes. Spørsmålene som ble stilt var slik at det skulle bli så å si helt umulig for andre å gjenkjenne respondentene. Det er ikke tatt med noe som kan gjøre at de blir identifisert, derfor er de helt anonyme. Under hele prosessen er det ikke brukt personopplysninger, all kontakt har foregått gjennom telefonsamtaler og ansikt til ansikt. Intervjuene og

diskursanalysen er gjengitt så korrekt som mulig. Intervjuene har jeg kvalitet sikret med å gå gjennom skriptet med respondentene slik at de har fått godkjent at det er riktig gjengitt.

Jeg har prøvd å gjengi kildene på en sånn måte at meningene i de er det samme. I tillegg har jeg vært veldig kritisk og har lest gjennom veldig mange artikler og bøker for å komme frem til de jeg valgte å bruke. De jeg valgte å bruke er også de som belyser min problemstilling best. Jeg har brukt lærebøker, fagbøker, offentlige publikasjoner, fag- og forskningsrapporter, statistikk og aviser.

Ved avisartikler er det mange ladete begreper. Grensedstengningen skaper stereotyper. Derfor trenger oppgaven diskursteori og forståelse for retorikk for å analysere den offentlige debatten. Nøkkelinformantene er anonym og med dette er det vanskelig å kunne spore tilbake og vite om det er hold i det de sier osv. Men poenget med de er ikke at det de sier er rett eller galt, men heller hvordan de opplever situasjonen for å få ett dypt innblikk i hvordan de har det og opplever alt. Svakheten med kildene kan være avisartiklene som ikke er forskningsbasert eller teori, men dette er artikler som inneholder de ord og uttrykk som oppgaven baserer seg på. De tekstene som er fra andre land må man ta hensyn til kulturelle og sosioøkonomiske forskjeller. Det er ikke mange studier som har blitt med en slik nærhet og i tillegg er Korona ett nytt virus så derfor har jeg også måtte brukt intervju for å kunne besvare problemstillingen på en bedre måte. De jeg har intervjuet er nøkkelpersoner knyttet til akkurat det tematikken rundt arbeidsinnvandring belyser.

4.0 Empiri

4.1 Intervju med arbeidsmigrant og arbeidsgiver

Jeg har utført to intervju, begge to er fra Vestlandet som ligger nært til problemstillingen min. Det er to informanter som kom med nyttig og nær kunnskap om det gjennomgående temaet i oppgaven. Intervjuene er så korrekt angitt som mulig og de har begge godkjent det som står her. Første intervjuet er med arbeidsgiver.

Intervju med arbeidsgiver (informant 1)

Har dere mange arbeidsinnvandrere hos dere?

Vi har sesong arbeidere som er opprinnelig fra Filipinene, Litauen, Polen og sånn, det er få etnisk Norske. De fleste kommer fra familieinnvandring. Vi har i flere år prøvd å få tak i mer etnisk Norske, men det er ikke enkelt. Det er veldig få med Norske foreldre som arbeider hos oss. De som arbeider hos oss er fast ansatt, har tarifflønn etter fiskerioverenskomsten, de blir lønnet overtid og vi bruker ikke bemanningsbyrå. Vi har kun faste ansatte, det krever mye opplæring i det de gjør. Jeg mener man burde lære seg at dette er enkeltpersoner og at dette er viktig for dem. De er veldig flink i det de gjør, og man skal behandle dem som ressurser. Det er mekanikere og reparatører fra Litauen for eksempel. Det er mennesker som vi har god kommunikasjon med og man har gjensidig respekt. Hun ene som arbeider her er fra Litauen og hun arbeider på kontoret.

Har dere hatt problemer i Koronaen?

Ikke veldig, men det er selvfølgelig mye styr med søknader, karantenetiltak osv. Men dette er noe vi bare må tåle.

Har du opplevd noe diskriminering ang rundt det med arbeidsinnvandrerne?

Jeg må si jeg reagerer på den redselen for importsmitte, og alt det snakket rundt sosial dumping. Nå har vi hatt arbeidsinnvandrere i over 10 år og ikke før nå er det snakk om sosial dumping og det å rakke ned på menneskene og vi som ansetter de. Det er rasisme ovenfor arbeidsinnvandrerne og de blir omtalt som ett problem. Det å nekte de å komme inn, de har rett til å være her og de er faste ansatte med tarifflønn og mange av de bor her. De har ett oppsigelsesvern de også, samme som oss. Det at det plutselig skal bli omtalt som ett problem med alle fiskebruk og skipsverk med sosial dumping er helt rart når dette ikke er sannheten. Jeg har selv fått mailer og meldinger som sjef for en plass som har en del arbeidsinnvandrere om at jeg driver med sosial dumping og tjener på at de er underbetalt noe de ikke er. Det var jeg som var problemet og ikke arbeidsinnvandrerne. De sier det som om at det er en sannhet når de ikke vet realiteten i at de har like rettigheter som andre. Det er veldig stigmatisering rundt østeuropeere, om det er gjort innbrudd i garasjen så må det være en østeuropeer og man må nesten motbevise det om det ikke er det.

Har dere fått noe form for økonomisk støtte?

Vi har ikke fått noe økonomisk støtte fra staten, men vi har heller ikke gjort noe for å prøve å få det heller. Vi har tålt Koronaen økonomisk, det er nok andre ting som spiller en større rolle enn Koronaen. Vi hadde ett veldig godt år i fjor.

Hvordan gjør dere det med karantene?

Vi har måtte leid opp mange hus, på grunn av at en måtte ha eget kjøkken og sånt. Vi har arbeidere som er glade i landet sitt selvfølgelig og de drar ca 4-5 ganger i året under sesong.

Intervju med arbeidsmigrant (informant 2)

Hvorfor valgte du å arbeide i Norge?

Ble ferdig med videregående og tenkte jeg skulle utforske verden og oppleve nye steder. Kom til Norge for å arbeide og tenkte jeg skulle være her i kun 3 mnd eller noe. Men likte meg så godt her at jeg har nå vært her i 11-12 år.

Hvordan kom du på å reise akkurat hit?

Jeg kom hit gjennom et firma i Litauen.

Hvorfor valgte du å bli?

Trivdes veldig godt her og her er det alt jeg liker rett i nærheten. Det er natur like utenfor døren, i Litauen må man som oftes kjøre bil for å komme seg ut i naturen. Her er havet rett utenfor, man kan ta sykkelen og sykle direkte uten å kjøre noen plass.

Hvordan har det vært under Koronaen for deg personlig?

Helt greit, vi fikk reist fra oss før koronaen og i sommer når det ikke var like mye restriksjoner var vi i Litauen. Vi har ett barn på 6 mnd som ikke foreldrene våre har fått sett enda. Før var foreldrene våre innom, men nå har de ikke kunnet på grunn av Koronaen. Har ikke vært med vår familie i Litauen på ett år.

Hvordan har du opplevd Koronaen på arbeidsplassen din?

Merker godt at mange er lei, før reiste de mye mer til og fra hjemlandet, men nå har de vært her i ett strekk. De arbeider og bor med samme menneskene hver dag. Det skal ikke mye til før det blir konflikter på arbeid, fordi folk er lei. De har ikke fått reist hjem til familiene sine, mange har ikke sett barna og kona si på 1 år. Det er selvfølgelig forståelig

at de er lei av situasjonen.

Har du opplevd diskriminering sånn generelt som arbeidsinnvandrere?

Ja, selvfølgelig. Mange mener vi kommer for å stjele arbeidet til nordmenn og at vi tar opp arbeidsplassene deres. Men værsegod, de kan prøve de og. Jeg kan ikke bare peke på en arbeidsplass og si at den skal jeg ha. Se f.eks. i Nord Norge nå med levering av fisk, det er vanskelig å få levert og de har ikke arbeidstakere på grunn av koronaen.

Har du opplevd forskjellsbehandling? Som i lønn eller arbeidstid?

Nei, vi blir godt ivaretatt, ingen forskjellsbehandling. Vi får akkurat det samme, og det er veldig strengt med arbeidstilsynet. De må gå etter tariff og vanlig arbeidstid. Jeg kan for eksempel si at jeg skal ha ferie den og den tiden og det går alltid fint. Får i grunn reise når vi vil og hvor lenge vi vil. De er veldig fleksible i forhold til ferie og reising.

5.0 Analyse og drøfting

Pandemien Korona har ført til mange negative konsekvenser. Både økonomiske og helsemessige. Noen av de konsekvensene skal vi se i sammenheng med teorien og selve problemstillingen i denne oppgaven. Det å bevisstgjøre enkelte begrep som har blitt brukt under pandemien og hvordan de begrepene kan analyseres.

5.1 Grenser, frakobling og tilbakekobling

Grensene ble stengt både i Norge og i mange andre land. Dette har ført til både en frakobling, men også en tilbakekobling der man bevisstgjør gjennom grensene hvem man er og hvem andre er. Det kan nesten sees som en trussel utenifra, at de som står utenfor grensen kan komme inn med virus og smitte «oss» og vårt samfunn. Selv om denne trusselen uansett er i Norge så spiller det ingen rolle, for vektleggingen av ordet grenser er negativt ladet under en pandemi. Det blir som å se en trussel som kommer utenfra.

Generelt kan man si at ved globaliseringsprosessene med fri flyt av det gode, så kommer det også uønskede former for flyt. Sånn som globale trusler, som aids, fugleinfluensa, miljøproblemer osv. (Eriksen 2019:22). Disse formene er det som vektlegger trykket på

grenser og man vektlegger også de ved å stenge de. Men Eriksen (2019:22) skriver at ingen av de kan bekjempes effektivt av å isolere nasjonalstatene. Man mangler de politiske redskapene for å kunne kontrollere de teknologiske og økonomiske dominerte globaliseringsprosessene.

Når Norge stengte grensene under pandemien fikk norske statsborgere (og andre statsborgere med noen unntak) krysse grensene selv om det var sterkt frarådet. Det å stenge grensene skulle forhindre smitte. Eriksen (2019:22.) skriver egentlig det motsatte, at det ikke er effektivt å stenge grensene, men likevel har vi gjort det. Spørsmålet er hvordan dette har gått utover arbeidsinnvandringen og økonomien til bedriftene som er avhengig av det. Om det er effektivt eller ikke å stenge grensene kan sikkert diskuteres, men det som er sikkert er at dette går utover økonomien og har store konsekvenser økonomisk. Nettopp fordi vi er sammenvevd økonomisk i verden. Fri flyt av varer og arbeidskraft som var en del av hverdagen til mange bedrifter på grunn av EØS og EU avtalen er nå en begrenset ressurs på grunn av en pandemi. Denne pandemien har også ført til en slags tilbakekobling, der man får en nasjonalistisk tankegang fordi grensene er stengt og man frykter at andre skal ta med seg mer smitte inn til Norge.

5.2 Grenser og konsekvenser på Vestlandet

Grensenedstegningen har rammet mange, men blant de som har blitt rammet finner man de organisasjonene som er avhengige av utenlandsk arbeidskraft. Noen av de er verftet Vard som ligger i Tomrefjorden. Vard er avhengig av arbeidsinnvandrere og smittevernstiltakene deres har kostet dem 500.000 kroner om dagen. De har heller ikke fått kompensasjon fra staten pr november 2020. Kostandene er knyttet til smittevernet blant utenlandske arbeidere og når smitten øker, så øker også smittevernet og kostandene (Sunnmørsposten 2020).

Når grensene stengte var det mange utenlandske arbeidere som ble igjen. De måtte jobbe hardere når de stengte grensene enda en gang. Fordi de måtte fylle opp arbeidskapasiteten som utestengt fra Norge. Mange fiskebåter hyller nå de som valgte å bli igjen i Norge

(Arnt Inge Nygård 2021).

5.3 Grensekontroll og fordommer

Tilbake i tid når italienerne kom til Norge var det i større grad snakk om sosial dumping. De fikk de jobbene ingen nordmenn ville ha, de måtte betale mer husleie og de tjente mye mindre enn hva en nordmann gjorde. «Stereotype oppfatninger om italienere som kriminelle, skitne og tilhørende forbryterverdenen, bredte om seg fra begynnelsen av det tjuende århundre. Disse folkelige oppfatningene ble forsøkt underbygd med psevdovitenskapelige studier, både i Europa og i USA» (Miscali, 2019:153). Dette er mange år siden, og samfunnet har endret seg betraktelig siden.

I en artikkel i nrk har de tatt opp stigmatisering av Polske arbeidsinnvandrere. Mange av de føler seg stigmatisert og føler alle ser på de som syndebukker i smittespredning. Kommentarfeltet i sosiale medier har mye hatefulle ytringer om polske arbeidere i forhold til Korona. Det fortelles videre at det er mange som opplever at polske i Norge har blitt syndebukker for smittespredning (Fallmyr, 2021).

I en annen artikkel fra dagbladet skrives det om grensekontrollen og at Jonas Gahr Støre synes det er manglende kontroll på grensene og at Raymond Johansen sier man burde forby all utenlandsreise. Videre skrives det om importsmitte og at det er importsmitten som har gjort andre og tredje bølge av smitte i Norge (Andresen 2021). Resten av artikkelen er preget av faren ved for dårlig kontroll på grensen, noe som gjør oss bevisste på «oss» og «dem». Oss som bor her er redd for «dem» som kommer inn til landet, uansett hvem det må være, men så lenge det er noen som har krysset grensen blir de sett på som en trussel for mulig smittebærere. Importsmitte gjør opp en mening av en smitte som er blitt importert til Norge, og i ordet import så brukes det heletiden når det er noe som blir gjort med vilje. Import av ulovlige stoff, import av råvarer osv. Dette er allerede ett begrep som har blitt brukt om noe som blir brakt til en stat med vilje. Derfor er dette ordet allerede ladet mot at smitten er importert hit med vilje. De som krysser grenser gjør det bevisst, men de tar ikke med seg en sykdom bevisst og sprer den videre.

Arbeidsmigranten i intervjuet uttrykte at han har blitt stigmatisert og personer fryktet at

personen kom for å stjele arbeidsplasser selv om de arbeidsplassene kunne like gjerne vært nordmenn sine. Det som vi ser nå er at det arbeidet som tidligere utenlandske arbeidere gjorde er det nå ikke mange nordmenn som vil ta. Jorbærplukking er ett eksempel på dette, det ble sendt arbeidsledige fra NAV for å gjøre den jobben som tidligere var gjort av arbeidsinnvandrere. Mange ville ikke fordi de får mer i dagpenger enn av å plukke fordi de ikke jobber hurtig nok til å få en god nok lønn som er tilsvarende det de allerede får (Nordhagen, 2021). Arbeidsgiveren sier under intervjuet at han har blitt stigmatisert selv fordi andre mener han driver med sosial dumping, det han forklarer stemmer overens med det arbeidsmigranten sier om at de har sterkt stillingsvern og har akkurat samme rettigheter som andre arbeidere som jobber på samme plass. Dette er to forskjellige bedrifter, og det viser at begge de to forskjellige bedriftene stemmer overens med hverandre og hva arbeidsmigranten og arbeidsgiveren uttrykker.

5.4 Arbeidsinnvandring i Norge og Vestlandet

I en rapport av Båtevik et al. (Universitetet i Stavanger 2017:19) står det at Vestlandet skiller seg ut og har en stor prosent arbeidsinnvandrere. Det er flere arbeidsinnvandrere enn andre innvandrere. Det vil si at personer kommer fordi det er arbeid der, det er økonomisk motivert innvandring. Det knyttes til arbeidskraftetterspørsel, innvandring basert på sosiale nettverk, økonomisk migrasjonsmekanismer og påfølgende familieinnvandring.

Arbeidsinnvandring handler om meir enn at utkantområde rekrutterer utanlandsk arbeidskraft til lite attraktive arbeidsplassar som etnisk norske ikkje vil ha. Det er ikkje dermed sagt at arbeidsinnvandring gjer at bygdene skil seg ut som vinnarar i kampen om dei kloke hovuda. Arbeidsinnvandring handler etter alt å døme om å kompensere for og redusere periferiulemper, meir enn ei eintydig styrking av periferien. Slik innvandring kan vere avgjerande for å sikre viktige funksjonar i dei små regionane og bedriftene i slik område (Båtevik og Grimrud, 2017:62)

Arbeidsinnvandringen til Norge ble først tilgjengelig når tidligere EFTA statene Forhandlet frem EØS avtalen i 1.januar 1994. I mai 2004 ble det ti nye EU-stater som meldte seg inn, blant annet Polen, Litauen, slovenia og Slovakia (Fredriksen og Mathisen,

2018:20-21).

SSB har delt innvandring inn i fire kategorier, arbeid, familie, flukt og utdanning. Og den største gruppen som kom til Norge i 2019 var arbeidsinnvandrere. Polakkene er de som utgjør den klart største gruppen arbeidsinnvandrere som ikke er i fra Norden. I 2019 var ble det bosatt 3600 polske arbeidsinnvandrere. (Statistisk sentralbyrå, 2020).

Innenlands bidrar arbeidsinnvandring i første rekke til å dekke etterspørsel etter arbeidskraft, fjerne flaskehalser i produksjonen og begrense pressproblemer i økonomien. På lengre sikt kan mangfold i arbeidslivet også bidra til å vitalisere arbeidsmarkedet og økonomien gjennom å tilføre ny kompetanse, nye perspektiver og økt kreativitet. Samtidig fører økt sysselsetting til økte inntekter. Dette, sammen med en vekst i befolkningen som følge av innvandring, gir økt etterspørsel etter varer og tjenester, som igjen øker behovet for arbeidskraft. I et langsiktig perspektiv kan det tenkes at etterspørselen etter arbeidskraft øker like mye som den ekstra tilgangen av arbeidskraft. (St.meld. nr. 18 (2007–2008):12)

6.0 Konklusjon

Pandemien har ført til en nasjonalfølelse etter at vi stengte grensene. Og det er akkurat grenser som er den største røde tråden under oppgaven. Grenser er med på å skape en vi og dem følelse. Grensepolitikken er med på å minne folk på hvem de er og fortelle de utenfor grensene hvem de ikke er (Longo, 2018:11). Det er statene som driver tilbakekoblingsprosesser og identitetspolitikk. Det er ingen forskning som viser at grensestenging er det lureste alternativet, men likevel er det det som går igjen hver pandemi. Gjennom sosiale medier og aviser kommer det frem diskriminering av arbeidsinnvandrere og det spres frykt like mye som staten sprer frykt ved å stenge grensene. Grenser har gjort at vi har stengt ute nødvendig arbeidskraft, og de som kanskje lider mest av dette er nok ikke selve økonomiske tapet bedriftene har hatt, men arbeidsmigrantenes identitetsfølelse og rettigheter. EØS-avtalen har åpnet en global samhandling på tvers av landegrenser, men nå under pandemien har EØS-avtalens fire friheter blitt hvasket ut. Tilbakekobling og frakobling har blitt synliggjort under stengte grenser, og dette har gjort bevisstheten rundt nasjonalisme og frykten for det ukjente større enn det var før. Konsekvensene for arbeidsmigranter har vært store, de har blitt utestengt

både fysisk, men også i samfunnet i sin helhet. Bedrifter lider økonomiske tap og mange bedrifter synes sine ansatte blir dårlig omtalt i media. Korona har satt søkelys på hvor avhengig mange bedrifter er av utenlandsk arbeidskraft og hvor globalisert Norge egentlig er.

7.0 Referanseliste

- Andresen, Frode. 2021 «*Ordkrig om importsmitte*». Dagbladet, 05.april. <https://obykanalen.no/2021/05/11/koronabortvisning-av-eos-borgere-og-unionsborgerdirektivet-artikkel-292/?s=03>
- Arendt, Hannah. 1944. «*Jewish Social Studies*» Vol. 6, No. 2 side. 99-122. Indiana University Press. <https://www.jstor.org/stable/4464588?seq=1>
- Båtevik, F.O. og Grimsrud, G.M. 2017. «*Nye sentrum–periferi-mønster*». I *Immateriell Kapital*, redigert av Andersen, J.R., Bjørhusdal, E., Nesse, J.G & Årethun, T., side 49-68. Oslo :Universitetsforlaget. <https://www.idunn.no/file/pdf/66962609/kapittel-3.pdf>
- Båtevik, F.O., Gjerstad, B., Grimsrud, G.M., Johannessen, Ø.L., Netteland, G., Nøland S.I., Prøitz, L., Skeie, G. og Vedøy, G. /Universitetet i Stavanger. (Februar 2017). «*Arbeidsinnvandrere som ressurs i regional utvikling*» (Rapporter fra Universitetet i Stavanger nr. 62). <https://www.vestforsk.no/sites/default/files/2017-05/Arbeidsinnvandrere%20som%20ressurs%20i%20regional%20utvikling.pdf>
- Dalland, Olav. 2020. *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal: Oslo.
- Fallmyr, Synnøve Sundby. 2021. «*Får hatefulle kommentarer hver gang det lander et fly fra Polen*». NRK, 13.januar. <https://www.nrk.no/nordland/polsk-norsk-forening-reagerer-pa-korona-hets-etter-wizzair-sine-flygninger-til-gdansk-1.15324329>

- Fredriksen, Halvard Haukeland og Gjermund Mathisen. 2018. *EØS-rett*. Bergen: fagbokforlaget.

- Giddens, Anthony. 1990. *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity

- Helsedirektoratet. 2020. «*Helsedirektoratet har vedtatt omfattende tiltak for å hindre spredning av Covid-19*». Oppdatert 12.03.2020.
<https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/helsedirektoratet-har-vedtatt-omfattende-tiltak-for-a-hindre-spredning-av-covid-19>.

- Jacobsen, Dag Ingvar (2015). «*Hvordan gjennomføre undersøkelser*». 3.utg. Cappelen Damm akademisk

- Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise. 1999. *Diskurs analyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag: Fredriksberg C.

- Kenwick, Michael.R. og Simmons, Beth.A. 2020. «*Pandemic Response as Border Politics*». International Organization volum Org 74 (S1) : E36 - E58.
<https://www.cambridge.org/core/journals/international-organization/article/pandemic-response-as-border-politics/0A9FC8629BF379D0CFFADD0661547DA3>

- Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend. 2015. *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendal: Oslo

- Lofthus, Elisabeth. 2021. «*Engelsk og sørafrikansk variant av koronavirus*». Lommelegen, 27.april. <https://www.lommelegen.no/infeksjoner/artikkel/engelsk-og-sorafrikansk-variant-av-koronavirus/73248897>

- Longo, Matthew. 3.april 2018. «*The border is not a wall*». Boston Review. <http://bostonreview.net/global-justice/matthew-longo-border-not-wall>

- McGrew, Anthony. 2020. «*Globalization and Global Politics*». In the *Globalization of World Politics*, edited by John Baylis, Steve Smith, and Patricia Owens. 8th, 19–34. New York: Oxford University Press.

- Miscali, Monica. 2019. «*Stereotypier, diskriminering og slåssing*». Universitetsforlaget Årgang 33, nr. 1: s. 147–165. https://www.idunn.no/file/pdf/67115078/stereotypier_diskriminering_og_slaassing.pdf

- Nevin, J.R. 1974. «*Laboratory Experiments for Estimating Consumer Demand: A Validation Study, Journal of Marketing Research*», August 1974 : s. 261-268

- Nordhagen, Guro G. 2021. «*Fare for jordbær-sesongen*». Klartale, 26.april. <https://www.klartale.no/norge/fare-for-jordber-sesongen-1.1839036>

- Nygård, Arnt Inge. 2021. «*Bardzo dobrze - labai gerai - very good - veldig bra*». Kyst og Fjord, 28.04. <https://www.kystogfjord.no/nyheter/forsiden/Bardzo-dobrze-labai-gerai-very-good-veldig-bra>

- Regjeringen.no. 2020. «Koronasituasjonen: Pressekonferanse om nye tiltak for å bekjempe koronaviruset». Oppdatert 12.03.2020.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/pressekonferanse-om-nye-tiltak-for-a-bekjempe-koronaviruset/id2693286/>

- Regjeringen. 2021. «Innfører de strengeste innreisereglene til Norge siden mars 2020» Oppdatert 27.01.2021. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/innforer-de-strengeste-innreisereglene-til-norge-siden-mars-2020/id2830390/>

- Statistisk sentralbyrå. 2020. «Økt arbeidsinnvandring i fjor.» Oppdatert 12. mai 2020. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/okt-arbeidsinnvandring-i-fjor>

- St.meld. nr. 18 (2007-2008). *Instilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om arbeidsinnvandring*. kommunal- og forvaltningskomiteen.
<https://www.stortinget.no/Global/pdf/Innstillinger/Stortinget/2007-2008/inns-200708-292.pdf>

- Sunnmørsposten. 2020. «Verftene må få dekket kostnader til smittevern». *Sunnmørsposten*, 07.11.2020.
<https://www.smp.no/meninger/leder/2020/11/07/Verftene-m%C3%A5-f%C3%A5-dekket-kostnader-til-smittevern-22952378.ece>